

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Το συνέδριο, οι εκσυγχρονιστές και τα πέντε ρεύματα - ομάδες

Ήταν φθινόπωρο του '94, όταν άρχισε να διαμορφώνεται ως "ρεύμα" και να προφέρεται ως όρος ο "εκσυγχρονισμός", που έμελλε να είναι για δέκα χρόνια το ιδεολογικό περίβλημα και

η προμετωπίδα της πολιτικής και του λόγου του "σημιακού ΠΑΣΟΚ". Ανάδοχος και φορέας της νέας αυτής πολιτικής πλατφόρμας ο φιλόδοξος, τότε υπουργός Βιομηχανίας, Κώστας Σημίτης.

Το πρώτο ιδεολογικό ρεύμα που "γεννήθηκε" στο εσωτερικό του Κινήματος, άρχισε ως μία "οργάνωση" μέσα στους κόλπους του, πιάνοντας στην κυριολεξία στον ύπνο τον, ανήμπορο τότε πρωθυπουργό, Α. Παπανδρέου και τους στενούς συνεργάτες του.

Ο Κ. Σημίτης κατάφερε με μυστικές

διαδικασίες, να δημιουργήσει ένα δίκτυο στελεχών και φίλων του σε όλη την επικράτεια, στο οποίο αργότερα έδωσε δυναμική από το δίκτυο της συνωμοσίας στο "δείπνο των τεσσάρων". Χρησιμοποίησε τον «εκσυγχρονισμό» ως "όχημα" για να αναρριχηθεί στην εξουσία αλλά και ως κεντρικό πολιτικό σύνθημα για την περίπου οκταετή διακυβέρνησή του.

Εξωθεσμικοί παράγοντες οι οποίοι αγωνιούσαν για το μέλλον του ΠΑΣΟΚ επένδυσαν στην κίνηση αυτή ως κάτι καινούριο και συνέβαλαν τα μέγιστα για την προώθησή της. Άρθρα με τίτλο "τι είναι εκσυγχρονισμός" και "τι δεν είναι εκσυγχρονισμός" δημοσιεύονταν στις πρώτες σελίδες μεγάλων, φιλικών προς το Κίνημα εφημερίδων, δίνοντας ώθηση στο όλο

εγχείρημα. Ο Κ. Σημίτης και οι συνοδοιπόροι του, πάντως, δεν τόλμησαν ποτέ ή δεν είχαν λόγο, κατά ορισμένους, να σχηματοποιήσουν οργανωτικά τον “εκσυγχρονισμό” ως τάση στο ΠΑΣΟΚ.

Δέκα χρόνια μετά, το εγχείρημα του “εκσυγχρονισμού” έμελε να απομυθοποιηθεί πλήρως, (παρά την στηριξη με φανατισμό που του προσέφεραν κέντρα μέσα και έξω από το ΠΑΣΟΚ) δημιουργώντας την αίσθηση ότι ποτέ δεν αποτέλεσε πραγματικά ιδεολογική τάση στο Κίνημα, παρά ήταν ένα “εφεύρημα” που εξυπηρετούσε τρέχουσες συγκυρίες και προσωπικές στρατηγικές.

Σήμερα, λοιπόν, οι κοιμματικές δυνάμεις του άλλοτε ισχυρού “εκσυγχρονιστικού μπλοκ” έχουν κατακεραματιστεί, όπως συνέβη τα τελευταία χρόνια και με τις υπόλοιπες “φυλές” του ΠΑΣΟΚ. Οι “γεννηματικοί”, οι “προεδρικοί”, οι “τσοχατζοπουλικοί” και άλλοι δεν έχουν πλέον λόγο ύπαρξης αλλά και κοιμματικό μηχανισμό ως ρεύματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι εναπομείναντες εξ αυτών προσπαθούν να κινηθούν ως ομάδες, κυρίως για να διεκδικούν τη επαφή με τον πρόεδρο του Κινήματος.

Παντελής Οικονόμου

Ιδιαίτερα μετά τις εκλογές, η “ανθρωπογεωγραφία” του ΠΑΣΟΚ άλλαξε άρδην και τα εσωκομματικά ρεύματα που είχαν αρχίσει από καιρό να παραπαίουν, δείχνουν πλέον να έχουν χάσει πέρα από την αίγλη του παρελθόντος και την δυναμική τους.

Στην παρούσα συγκυρία οι λεγόμενοι “κορυφαίοι” του ΠΑΣΟΚ ακολουθούν μοναχικούς δρόμους.

Μοναχική διαδρομή ακολουθεί και ο Κ. Λαλιώτης, ο οποίος δεν παρεμβαίνει στις κοιμματικές διεργασίες, κρατά κλειστά τα χαρτιά του για το πώς θα κινηθεί στο συνέδριο και εξασκείται στο ακούειν κατά πρόσφατη δήλωσή του.

Ξεχωρίζουν μόνο ορισμένα μικρομεσαία στελέχη τα οποία ασχολούνται με τις “ιδεολογικές αναζητήσεις”, που κυρίως τους εξυπηρετούν στο βαθμό που τους δίνουν βήμα και τους εξασφαλίζουν προβολή για τις συλλογικές ή ατομικές τους παρεμβάσεις, πάνω σε θέματα της επικαιρότητας ή άλλα εσωκομματικά ζητήματα.

Η αναθεώρηση του καταστατικού του κόμματος, που θα επικυρωθεί στο συνέδριο του Μαρτίου, θα είναι αυτή που θα καθορίσει το μέλλον των εσωκομματικών ρευμάτων στο Κίνημα.

Οι εκδοχές για το θέμα αυτό είναι δύο και έχει μεγάλο ενδιαφέρον για την πορεία του Κινήματος ποια θα επικρατήσει.

Από τη μία η θέση του Γ., Παπανδρέου να μην “νομιμοποιηθούν” τα ρεύματα, η οποία διατυπώνεται στο σχέδιο του καταστατικού που θα τεθεί προς ψήφιση ως εξής:

Στο πλαίσιο εσωκομματικής δημοκρατίας: “συνυπάρχουν και διακινούνται ελεύθερα, γραπτά ή προσηφορικά, μέσα στα πλαίσια των διαδικασιών όλα τα ρεύματα ιδεών και αντιλήψεων, χωρίς οργανωμένη δομή, πειθαρχία και εκπροσώπηση στα όργανά τους”.

Είναι σαφές ότι ο κ. Παπανδρέου δεν επιθυμεί ούτε τη θεσμοθέτηση των τάσεων, ούτε φυσικά την εκπροσώπησή τους στα νέα όργανα.

Η εναλλακτική πρόταση, που θα τεθεί επίσης στην κρίση των συνέδρων, ζητά την “αναγνώριση των τάσεων”, με αναλογική εκπροσώπηση στα όργανα του Κινήματος”. Υπέρ αυτής της εκδοχής έχουν ταχθεί ανοιχτά αρκετά στελέχη, μεταξύ των οποίων και ο Θ. Πάγκαλος που αναμένεται να την υπερασπιστεί με σθένος και στο συνέδριο.

Αν τελικά υπερισχύσει το αίτημα για αναλογική εκπροσώπηση τους στα νέα όργανα, εκτιμάται ότι θα ανοίξει ο δρόμος για να επαναδραστηριοποιηθούν οι “ομάδες” του ΠΑΣΟΚ και να συσπειρωθούν στελέχη με συγγενείς ιδεολογικές

και πολιτικές αναφορές. Πρόσωπα που δεν είναι αρεστά στην νέα κοιμματική ηγεσία, θα επιδιώξουν ενδεχομένως να εισχωρήσουν σε ένα ήδη υπάρχον εσωκομματικό ρεύμα ή να συγκροτήσουν κάποιο καινούριο, καταφέροντας ουσιαστικά να μπουν από το “παράθυρο” στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.

Εξ άλλου, όσο πλησιάζουμε προς το συνέδριο τα στελέχη «γκετοποιούνται» για να έχουν τη δυνατότητα παρέμβασης στις εξελίξεις. Δεν είναι τυχαίο ότι περίπου ένα μήνα πριν από το συνέδριο συγκροτήθηκε το «Ρεύμα Κοινωνικής Αριστεράς», από κοιμματικούς παράγοντες που κινούνται στο κλίμα του Άκη Τσοχατζόπουλου.

Εκτός από αυτό, σήμερα οργανωμένα λειτουργούν στο εσωτερικό του Κινήματος δύο ακόμη ρεύματα, αυτό της «Αριστερής Πρωτοβουλίας» και των «Ελλήνων Σοσιαλιστών».

Παράλληλα, δική τους τάση δείχνουν πρόθεση να σχηματίσουν μία ομάδα συνδικαλιστών, που έκαναν την πρώτη τους κοινή εμφάνιση στο συνέδριο της Νεολαίας συνυπογράφοντας κείμενο με το οποίο επιχείρησαν να απεκδυθούν τον «σημιτισμό» και να δηλώσουν στήριξη στη νέα κοιμματική ηγεσία.

Ποιοι είναι, όμως, τι επιδιώκουν, ποια θα είναι η στάση όλων αυτών στο συνέδριο;

1. Το «Ρεύμα Κοινωνικής Αριστεράς»: Τη συγκρότησή του ανακοίνωσε στις 3 Φεβρουαρίου το πρώην μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου Αντώνης Κοτσκάς, ο οποίος κινείται στη σφαίρα επιρροής του Άκη Τσοχατζόπουλου, μαζί με τον πρώην υπουργό Γ. Κατσιμπαρδής και τον καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου, Γιάννη Δρόσου. Με τις απόψεις τους συμπλέουν σειρά στελεχών – άγνωστα προς το παρόν - που κινούνται φιλικά στον πρώην υπουργό και υποστηρίζουν την ανάγκη χάραξης προοδευτικής πολιτικής και της δημιουργίας ουσιαστικά «αναχώματος» στα αριστερά του ΠΑΣΟΚ.

Η κίνηση αυτή τάσσεται έντονα επικριτικά απέναντι στις κυβερνήσεις Σημίτη και θα εκφράσει στο συνέδριο διαφωνίες για ορισμένες αλλαγές που θέλει να προωθήσει ο Γ. Παπανδρέου. Ειδικότερα θα υποστηρίξουν το αίτημα για θεσμοθέτηση των τάσεων, και θα διαφωνήσουν με την προτεινόμενη υποβάθμιση των Νομαρχι-

ακών Επιτροπών, οι οποίες σημειώνεται ότι αντιμετωπίζονται από το περιβάλλον Παπανδρέου ως τα τελευταία «κάστρα» των κορυφαίων.

Όπως ανακοίνωσαν οι εμπνευστές της εν λόγω πρωτοβουλίας, η στήριξη τους στο πρόσωπο του Γ. Παπανδρέου δεν θα είναι άκριτη: «θα παρεμβαίνουμε είτε ατομικά είτε συλλογικά. Γιατί μέσα στο ΠΑΣΟΚ πρέπει να είμαστε όλοι ίσοι, αλλά δεν είμαστε ίδιοι. Στο ΠΑΣΟΚ της

Χρήστος Βερελής

νέας εποχής έχουν θέση όλοι, προμετωπίδα όμως της ανασυγκρότησης δεν μπορεί να είναι εκείνοι οι αξιωματούχοι, που υπηρέτησαν διαχειριστικές λογικές του συστήματος και οδήγησαν το ΠΑΣΟΚ στην πολιτική απαξίωση»

2. Η «Αριστερή Πρωτοβουλία»: Συγκροτήθηκε τον Μαΐο του 2003, αναφέροντας στην διακήρυξή της ως στόχο το «να αποκτήσει πάλι το ΠΑΣΟΚ την αριστερή, σοσιαλιστική φυσιογνωμία του και να υπηρετήσει το λαό και την πατρίδα».

«Πρωτοεργάτης» της κίνησης το πρώην μέλος του Εκτελεστικού και γνωστός συγκεντρωσιάρχης του Ανδρέα, Γ. Παναγιωτακόπουλος, ο οποίος πάντως δεν κατάφερε να δραστηριοποιηθεί μαζί του πολλά στελέχη. Δίπλα του ο Β. Βασιλακάκης και ο Π. Κρητικός, πρώην μέλη Ε.Γ., βουλευτές, μέλη της Κ.Ε., συνδικαλιστές κ. λ.π. και με πανελλαδική διασπορά.

Η κίνηση αυτή κατεβαίνει στο συνέδριο για να στηρίξει κριτικά τον Γ. Παπανδρέου, αν και θα διατυπώσει διαφωνίες με προτάσεις του, όπως οι ποσοτώσεις στη συμμετοχή των γυναικών,

που περιορίζουν τις θέσεις για τα λεγόμενα κορυφαία στελέχη, καθώς και τη νομιμοποίηση λειτουργίας των τάσεων.

Αναμένεται επίσης να εξαπολύσουν σφοδρή επίθεση στον Κ. Σημίτη για τα πεπραγμένα της διακυβέρνησής του, θα στηρίξουν στελέχη με «συγγενική καταγωγή» και θα καταψηφίσουν πρόσωπα που αναδείχθηκαν κυρίως κατά την δεύτερη τετραετία Σημίτη, που «απειλούν με αλλοίωση τη φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ και απεμπόληση των αρχών του δημοκρατικού σοσιαλισμού»

3. «Έλληνες Σοσιαλιστές»

Η παλαιότερη σχηματοποιημένη ομάδα συστάθηκε στις 23 / 08/ 2001 με ιδρυτή τον πρώην βουλευτή και πρώην μέλος του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ, Παντελής Οικονόμου.

Παρά το ότι το πρώτο κείμενο του ρεύματος υπέγραφαν 35 στελέχη, έκτοτε οι παρεμβάσεις έγιναν ατομικές από τον Π. Οικονόμου. Ο ιδρυτής προσπάθησε να δώσει δυναμική στο συγκεκριμένο ρεύμα, να το διευρύνει αναζητώντας συμμαχίες με τις υπόλοιπες τάσεις, που δεν είχαν οργανωτική δομή.

Ωστόσο, το εγχείρημα απέτυχε και μετά από περίπου τρία χρόνια σιωπής η κίνηση αυτή επαναδραστηριοποιήθηκε μετά την αλλαγή ηγεσίας στο ΠΑΣΟΚ, με περισσότερο προσωποπαγή χαρακτήρα. Τον Απρίλιο του 2004, με επιστολή του προς τον γραμματέα Μιχ. Χρυσοχοϊδη, οι «έλληνες Σοσιαλιστές» επισήμανε την «ιστορική και εθνική αναγκαιότητα» να ταχθεί το κόμμα «υπέρ του όχι» στο σχέδιο Ανάν. Τον Ιούνιο ο Π. Οικονόμου διοργάνωσε συνάντηση με δημοσιογράφους, στους οποίους ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «είμαστε αποφασισμένοι να στηρίξουμε το εγχείρημα του Γ. Παπανδρέου, αλλά και να διαφωνήσουμε όπου καιόταν πρέπει».

4. Οι συνδικαλιστές: Αποτελούν μία ισχυρή ομάδα που το 96 έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάδειξη του Κ. Σημίτη στην αρχηγεία του ΠΑΣΟΚ, αλλά στο συνέδριο θα επιχειρήσει να κάνει αισθητή τη στήριξή της στον Γ. Παπανδρέου. Η πρώτη κοινή πρωτοβουλία των περίπου 90 συνδικαλιστών, υπό τον Χρ. Πολυζωγόπουλο, καταγράφηκε στο πρόσφατο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, όταν με κοινής τους ανακοίνωση προσπάθησαν να αποτινάξουν τον «σημιτισμό».

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, αποτελούν μία από τις πιο οργανωμένες δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ με πανελλαδικό δίκτυο. Στο συνέδριο θα διεκδικήσουν το να μην μεταβληθεί η εμβέλεια των τομεακών οργανώσεων που ελέγχονται από τους ίδιους, και να περάσουν – όπως θέλει η ηγεσία – όλα τα μέλη στις τοπικές και θα ταχθούν υπέρ της δημιουργίας μίας ισχυρής ηγετικής ομάδας.

Κυρίως διατηρούν στενές πολιτικές

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

σχέσεις με πρώην «γεννηματικούς», όπως οι κ.κ. Γείτονας και Παπαϊωάννου, και θα στηρίξουν στην εκλογή του Πολιτικού Συμβουλίου την Φώφη Γεννηματά και τον νυν γραμματέα της ΓΣΕΕ, Χρ. Πολυζωγόπουλο.

5. Οι εκσυγχρονιστές: Σήμερα οι εναπομεινάντες «απολογητές» του είναι οι πρώην υπουργοί-στενοί συνεργάτες του Κ. Σημίτη Ν. Χριστοδουλάκης, Χρ. Βερελής και Σ. Κοσμίδης, οι οποίοι εκφράζουν ή θέλουν να εκφράσουν τη συνέχεια του εκσυγχρονισμού. Σε αυτή τη φάση δείχνουν να προσπαθούν να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο τους στο εσωκομματικό τοπίο και το μεγάλο τους πρόβλημα είναι ότι για τον Γ. Παπανδρέου και του συνεργάτες του έχουν ταυτιστεί με τα κακώς κείμενα της οκταετούς διακυβέρνησης Σημίτη.

Όσο δε για την στάση του πρώην πρωθυπουργού στο συνέδριο, πληροφορίες αναφέρουν ότι θα περιοριστεί στο να αναδείξει το έργο του ΠΑΣΟΚ, αλλά και να παρουσιαστεί ως εγγυητής της ενότητας.